

LA TRIBUNA

Repensar el país

Una majoria esgotada i una oposició anèmica

Excav de Govern

S'han acabat les vacances. Ha començat el curs escolar i també el curs polític al Consell General. Un any més la Cambra de Comerç presenta el seu *Informe econòmic*.

Fa unes quantes setmanes que es va escampant la idea que estem a la vigília d'un canvi i que la fi dels governs de DA i dels Ciutadans Compromesos de la Massana només és qüestió de calendari. S'analitza quin candidat de DA es presentarà a la successió de Xavier Espot i no es veu la llum.

La situació esdevé preocupant per la manca d'una alternativa clara i ferma al desgavell actual, tant de la majoria com de l'oposició.

Esgarriament, autoengany il·lusiónant i manca de valor: vet aquí les tres desgràcies de la nostra política nacional.

Estem en la situació que va definir perfectament l'exprimer ministre de Bèlgica Charles Michel: *“On sait ce qu'il faut faire mais on n'ose pas le faire parce qu'on ne sera pas réélu si on le fait.”*

No em puc pas creure que els que fa quatre legislatures que governen Andorra no sàpiguen què cal fer. Ho saben, n'estic convençut. Però és ben evident que no gosen fer-ho perquè, si ho fan, es juguen la reelecció.

Per la seva banda, la gent de Concòrdia dona ja per fet que guanyarà les eleccions del 2027, però no fa gran cosa més que soroll. Passar del soroll a les idees la posa en risc de fer massa evident que, al capdavant, no té projecte de país.

Les idees, si hi són, estan ben guardades al calaix, seguint l'adagi belga de Charles Michel.

Què amaga aquesta dinàmica? La pràctica de la llei del mínim esforç o simplement la debilitat de l'oposició incapaç de construir una alternativa?

La crisi de la política –una majoria esgotada i una oposició anèmica– està lligada a dues altres crisis, la crisi de l'Estat i la crisi de l'economia.

Andorra pateix les tres i totes tres estan lligades.

La crisi de l'Estat, un Estat que té excés de pes, que es finança amb endeutament i que té un evident arcaisme en la gestió. Mentre que a França el Govern proposa amortitzar llocs de treball de funcionaris que es jubilin, el Butlletí Oficial andorrà va ple, cada setmana, d'ofertes de llocs de treball al Govern, als comuns i a les entitats públiques.

La crisi de l'economia té dues

causes: el capitalisme desigualador que ha consolidat dues Andorra a dues velocitats diferents i el monocultiu de sectors, comerç i turisme, que ja no poden sostenir sols l'activitat.

Els petits empresaris i molts professionals no poden ni créixer ni plantar cara a l'estructura monopolística, que els ofega i els bandreja del mercat.

Aquestes dues disfuncions, que colpegen la classe mitjana i els que no tenen estudis superiors, estan engendrant el populisme.

Andorra Endavant el practica des del seu naixement i Concòrdia s'hi ha apuntat.

Mentrestant, el Govern de DA i Ciutadans Compromesos segueix tancat en la seva bombolla i reforça la sintonia del “tot va bé en el millor dels mons possibles” de la comunicació cloroform.

La legislatura continuarà així el seu procés accelerat de degradació. La sessió de control al Govern del 8 de juliol ho va certificar i la de l'11 de setembre ho ha confirmat.

Aquesta és una manera de ballar que posa en risc la mateixa estructura institucional, que pot quedar molt perjudicada per la contesa.

Falta de sentit d'Estat. Això és el que hi ha, conjuntament amb una absència de visió política.

En aquest context, els que estan ja fent-se nou vestuari per anar al Govern el 2027 haurien

d'oferir a la societat andorrana la seva alternativa, no n'hi ha prou amb la bandera anti DA, hauran de definir l'ideari en què es fonamenta la seva proposta.

Això és urgent per una raó addicional: el model institucional, polític, territorial, econòmic i social fundat el 1993 està en crisi i s'imposa la necessitat de reformar-lo per fer front als reptes del segle XXI.

El Consell General ha d'adoptar una estratègia de canvi suportada per una filosofia nítidament diferent de la reinterpretació novel·lada de la història d'Andorra que va presentar el síndic en l'acte de jurament del Copríncep episcopal.

D'altra banda, avui, a la societat andorrana hi ha una opinió de l'Acord d'associació amb la Unió Europea confusa i caòtica.

Repensar un projecte de país ha de comportar garantir la seguretat ciutadana i l'accés de tots els andorrans a una sèrie de serveis bàsics: educació, sanitat, telecomunicacions... De la mateixa manera, el disseny de les polítiques per combatre la pobresa ha d'evitar la seva transformació en una manera de viure permanent i, per tant, exigeix la temporalitat i condicionalitat dels ajuts. Això suposa dur a terme una revisió o una reforma dels programes de l'estat del benestar que és imprescindible per garantir la sostenibilitat de les finances públiques.

bliques.

Cal formular, a més, una estratègia pressupostària i fiscal destinada a convertir l'equilibri dels comptes públics en una cosa seriosa. I cal reduir el binomi dèficit-deute públic mitjançant una retallada de la despesa pública que permeti no haver d'augmentar una fiscalitat, que és penalitzadora del treball, de l'estalvi i de la inversió.

La càrrega fiscal suportada pels contribuents no tan sols mina la creació de riquesa i erosiona el seu nivell de vida, sinó que redueix, a més, la llibertat. La mida de l'estat andorrà actual és exagerada i ineficient: treu recursos creixents de les famílies i de les empreses. L'Estat s'ha convertit en l'amo, en comptes de ser el súbdit, dels ciutadans. La cita prèvia obligada i la condemna a fer tràmits telemàticament són exemples prou clars.

Sens dubte, aquestes idees no conformen un programa, però sí que suggereixen algunes de les grans línies que haurien d'inspirar l'ideari d'una alternativa en aquesta hora. És possible?

Aquest escenari és sens dubte complicat, però assenyalava les condicions adequades per plantejar una alternativa. La polarització existent reflecteix la fallida de l'*statu quo* que ha dominat el panorama durant els anys –catorze– que DA ha controlat el Govern.